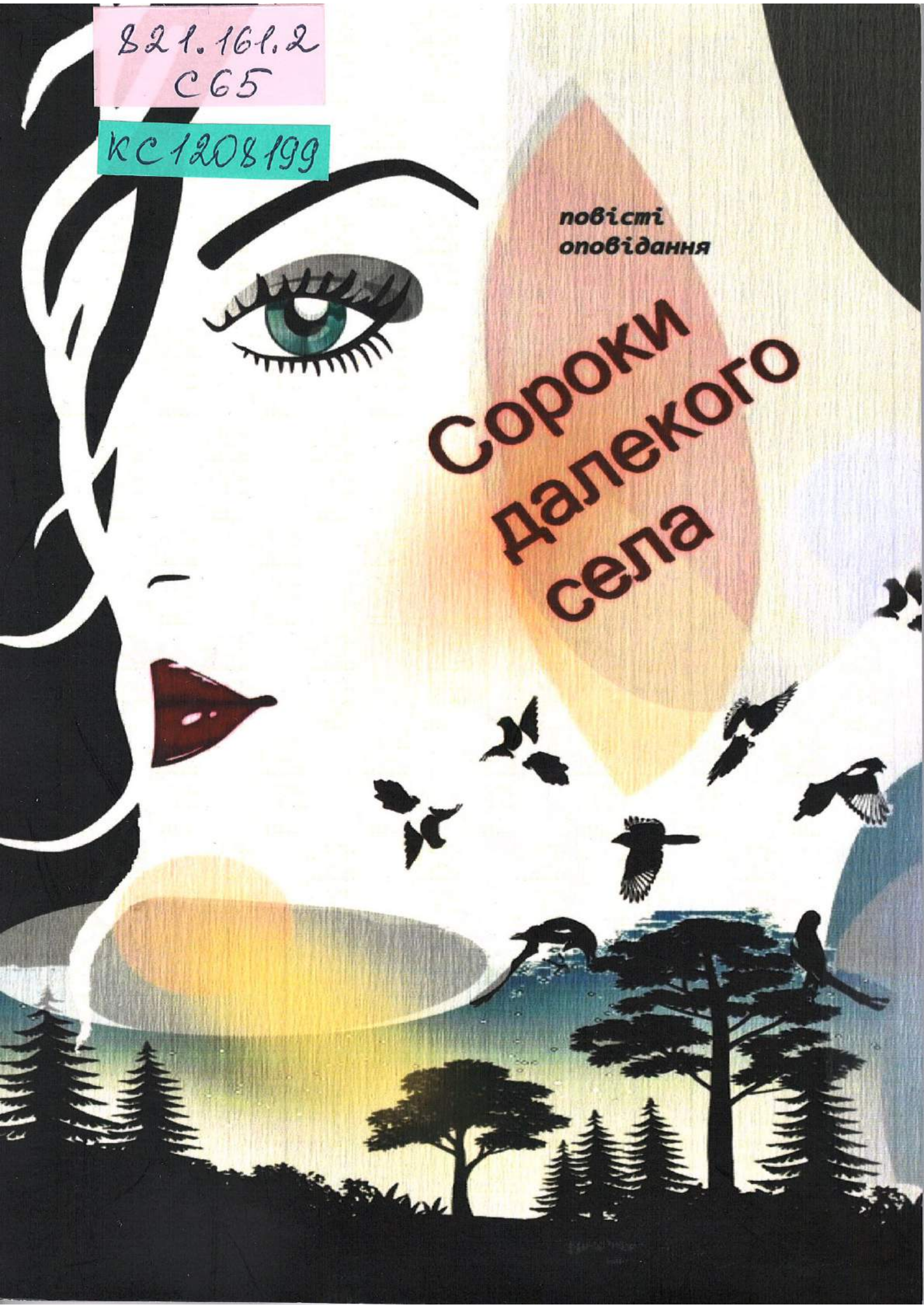


Б21.161.2  
С65

КС 1208199

повісті  
оповідання

# Сороки Далекого села



УДК 821.161.2 (477.65) (082)

С 50

Додаток до літературно-мистецького та громадсько-публіцистичного журналу «Степ». Свідомство про реєстрацію КГ №0123-У від 29 грудня 1995 року. Заснований у квітні 1958 р.. Поновлений у 1995 р.

Сороки далекого села. Повісті. Оповідання  
К. 2022. – 136 с.

Любов – найважливіше, що може трапитися з вами. Або – не трапитися... Усе в житті заради любові. Жінка намагається прикрасити себе, щоб бути бажаною. Чоловік прагне досягнути чогось, щоб бути коханим... Для кожного уявлення про «досягнення» різні, але на дні їх – надія, що Вона прийде. Бо без Неї – не життя...

Шукає Любов молодий лікар у повісті «Сороки далекого села». Вона до нього не поспішає. І гарний, і розумний, але ж... Не ті зустрічаються. Іноді шлях до Любові пролягає від трагедії до фарсу, від реальності до містики...

«Гілочки під оксамитом» – теж про Неї. Давня Любов не забувається. За провину перед Нею доля жорстоко карає. Але іноді може й змилостивитися.

«В вікно втікають пізній вечір з ніччю...» – щемлива і прекрасна поема про кохання довжиною в життя. Любов не вмирає – вона залишається у віддаленому куточку підсвідомості, і ні роки, ні відстані їй не перешкода...

**Редактор:**

Олександр Архангельський

**Коректор:**

Людмила Островерх

**Комп'ютерний набір**

Олександр Архангельський

© Текст:

Олександр Архангельський

Ніна Даниленко

Максим Липкан

Людмила Макей

Тетяна Микитась

Людмила Островерх

Ольга Полевіна

Олена Трибуцька

Надія Чичкан

© Макет та оформлення:

Ніна Даниленко

**Зміст**

Передмова .....	4
Сороки далекого села .....	7
Гілочки під оксамитом .....	62
«В вікно втікають пізній вечір з ніччю...» .....	73

## Елегантна гра, яка стала художнім Словом

Ця книжка – ексклюзивна. Це спроба довести, що людина, яка володіє відчуттям Слова, може все.

Кажуть, писати на замовлення – моветон. Митець має дослухатися тільки до себе.

Неправда. Митець повинен бути, як натягнута струна, і резонувати на Всесвіт. Митець має бути актором, який може уявити собі все, повірити, що відбувається з ним, і зіграти – або пережити й записати – роль, яка йому навіть не притаманна. Ключове слово – уявити. Без уяви не існує творчості.

Ця книжка – результат творчого експерименту, який я проводила на студії Кіровоградського обласного літературного об'єднання «Степ» ім. В.Погрібного. Я вже мала досвід написання творів у співавторстві з Олександром Архангельським (роман «Вінок сонетів», поетична книжка вінків сонетів «Нехай стихія нами владарює»). Це – захоплююча гра, наслідком якої є народжений твір. Саме вона наштовхнула мене на цей експеримент.

Я запропонувала «степівчанам» написати оповідання, де стрижнем буде герой, з яким мають відбуватися різні події. Кожен пише своє оповідання. Потім усі оповідки, як квіти у вінок, вплітаються в основу.

Я думала, що мало хто погодиться на таке, але всі, хто був тоді на засіданні, забажали взяти участь. На окремих аркушиках я написала двійко речень – епізоди, вибудувала їх у подобу сюжету, і всі азартно тягли жереб! Завдання: описати пригоди героя на цій основі.

І – о диво! – усі дев'ять (!) авторів завзято взялися до роботи. Звичайно, кожен написав про те, що саме йому було близьким, але ж головний герой спільний, і епізоди не зв'язані поміж собою. Ув'язати все це було моїм завданням.

Як кравчиня я розклала ці яскраві оповідки, щось дописала, щось відрізала, щось перенесла на кінець, частину якоїсь оповідки – на початок... Я думала – буде коротеньке оповідання, а вийшла ціла повість! На студії кожний прочитав свою історію, і автори не уявляли, як усе це можна поєднати і що з цього вийде.

Воно за всіма законами всесвіту не повинно було вийти. Але ж вийшло! Читаючи «Сорок...», я вже не можу відокремити, де чий епізод. Швів немає. (Це я сама собі зробила комплімент!).

Читачу, я вже бачу твоє упереджене ставлення. Що це за твір, у якого дев'ять авторів? А ти не переймайся. Уяви себе учасником. А чи зможеш ти так? Дев'ять талановитих, розумних людей з багатим життєвим досвідом описали різні ситуації, які можуть трапитися і з тобою, підказали вихід з них. Розум – добре, а дев'ять – краще!

Неправда, що писати на замовлення... Я вже це казала, що... А якщо замовлення підіймає такі пласти свідомості, про які автор і не здогадувався? Не натякнула б – і не написали б. І не було б такого твору. А так – він є!

«Гілочки під оксамитом» – ще цікавіша спроба! Три автори. Запропонувала Ніна Даниленко: а давайте напишемо невеличке оповідання, не змовляючись про сюжет? Починає один, оповідь підхоплює і веде другий, а третій – продовжує. І так – по колу. Перший не знає, як поверне сюжет другий, обидва не знають, як це все закінчить третій. Теж кинули жереб – задля чистоти експерименту.

Таке я й не могла уявити! Зараз перечитую – і вже не пам'ятаю, де починається мій уривок... Усі троє – досвідчені літератори, тож моя теза про те, що *все можливо*, доведена!

А повість «В вікно втікають пізній вечір з ніччю», з якої і почалися всі ці літературні ігри, написана за одним з наших з О.Архангельським спільних вінків сонетів. Тільки у віршах немає сюжету, лише почуття. Сюжет – це

художній засіб саме прози. Поет тільки штрихом окреслить проблему, а прозаїк має поступово розкрити її через дії. Герої мають обличчя, біографії, з ними повинні відбуватися події, через які виникають ті самі почуття, про які написав поет двома яскравими словами і туманними образами...

Як завжди, я писала за героїню, а Олександр – за героя. Ми не обговорювали сюжет – він народжувався поступово, виходячи з логіки образів героїв. Вони вийшли напрочуд рельєфні, і студійці кілька тижнів обговорювали, хто з них винен у тому, що з ними сталося, і взагалі, хто позитивний герой, неначе вони були живими людьми і їхні проблеми можна було вирішити.

На завершення підкреслю: ця книжка – диво. Нікого не здивуєш сюжетом, написаним одним автором. У цій книжці кілька авторів жили, дихали, думали, мріяли, розчаровувалися, плакали надії як один автор. І я впевнена, що, якби не розкрила таємницю написання, ніхто б не запідозрив, що це написано кількома авторами. Але сама історія створення книжки настільки унікальна, що я не могла не поділитися цим с тобою, уважний, доброзичливий, проникливий читачу!

Тож читач поволі стає співавтором, якщо починає думати про героїв, оцінювати їх і розмірковувати, чи так би він сам учинив при подібних обставинах.

Наш любий співавторе, запрошуємо тебе в чарівний світ, в якому елегантна гра перетворилася на художнє Слово! Оціни її красу – вона того варта!

***Ольга Полевина, голова Кіровоградського обласного літературного об'єднання «Степ» ім. В.Погрібного***

***Олександр Архангельський***

***Ніна Даниленко***

***Максим Липкан***

***Людмила Макей***

***Петяна Микитась***

***Людмила Островерх***

***Ольга Полевина***

***Олена Прибуцька***

***Надія Чичкан***

## ***Сороки далекого села***

Автобус відправлявся рівно о шостій ранку. Шулячись від осінньої вогкої сльоти, Максим зайняв своє місце. У цю ніч він спав усього кілька годин: спочатку не міг заснути, а потім будильник підняв його після четвертої ранку.

Автобус рушив. Напівпорожнє темне ранкове місто, тільки потік машин сліпив фарами. Він заплющив очі, впадаючи в напівдрімоту.

Заснути не виходило: було холодно. Виїхали за місто. За вікном потягнулися сірі поля в досвітній імлі. Тужлива картина – зовсім як і його настрої...

Описи жіночих страждань в літературі займають безліч сторінок. Недолюблені, покинуті, ошукані підступними чоловіками, – яких тільки історій не вигадали письменники! Набагато менше написано про чоловічі страждання. Тож чого їх жаліти, цих негідників, альфонсів, п'яниць, грубіянів, домашніх тиранів! Жінки – понад усе. Завжди мають рацію. Завжди нещасні – з вини цих самих чоловіків!..

Як мало написано про те, яким самотнім може бути чоловік, який він ранимий, який нещасний!.. Власне, стаття тут не має ніякого значення.

Максим понуро покосився на сусідку – дебелу блондинку, яка по-хазяйськи розсілася на їхньому спільному сидінні, і ще більше відсунувся до вікна.

Ось, наприклад, він. Молодий – двадцять дев'ять років, освічений – лікар-терапевт з дворічним стажем, гарний – чіткі риси обличчя, високий зріст, не худорлявий, а стрункий. Від жінок відбою немає, до того ж професія помістила його в саме жіноче лігво – і колеги, і пацієнтки в основному жінки.

Розумний, успішний, комунікабельний. Щасливчик!..

Він заплющив очі і знову занурився в спомини, від яких утік у цей затхлий листопадовий ранок...

...Її привезла швидка в дуже важкому стані. Шість днів боротьби і сподівань. Шість пекельних днів і ночей, остання з яких показала, що шансів немає...

Клятий вірус був підступним і малопередбачуваним: іноді він відступав і залишав жити 80-річних бабусь із купою супутних захворювань, і нерідко вбивав міцних молодих чоловіків. Робив інвалідами спортсменів і минав без особливих ускладнень для людей, які ніколи особливо не слідкували за своїм здоров'ям.

Маргарита була прихожанкою Спасовоздвиженського собору, викладала спів у дитячій недільній школі при храмі. Її смерть приголомшила Макса, так, як раніше вразила її витончена врода, величезні сині очі, у яких хлюпотіла надія і разом променилося незвичне смирення.

У пам'ять чомусь вривався дрібний епізод: коли вже мертву Маргариту перекладали з ліжка на каталку, хвиля її довгого русявого волосся зметнулася на мить і змісто завмерла на запаному казенному простирадлі. І такою приреченістю війнуло від тих безсиливих вже кіс, які раніше, при житті, русявою повинню падали на плечі, красиво

обрамляючи тонке лице, що він, згадуючи, мимоволі здригнувся...

А починалося це так...

...Макс зачинив за собою важкі, інкрустовані під старовину двері лікарні, і ступив у вогку листопадову темінь.

Він не любив цієї глухої пори тужливого, тривожного передзв'язу. Але після двотижневого цілодобового перебування в лікарняних стінах і пережитого там пекельного напруження із задоволенням вдихав сирувату прохолоду осіннього вечора.

Нібито й не було жакливого епідемії, що увірвалась у світ, ламаючи, як сухі стебла, людські долі: місто жило звичним, буденним життям, яке різуче відрізнялось від того, лікарняного, з його щоденним жорстоким герцем зі смертю. Вулицями шмигали авто, гримотів неповороткий громадський транспорт, кав'ярні були заповнені відвідувачами, адже вечір п'ятниці – найкращий час для неофіційних зустрічей, побачень, «дівичників». З величезного рекламного щита посміхалась вродлива дівчина в красивій спідній білизні, а трохи менший рекламник поряд обіцяв шалені знижки на авто преміум-класу...

Ці дві реальності були розділені лише стильними старими дверима, біля яких полубляла селфитися молодь та заїжджі гості.

Він уже думав про гарячий душ та прийдешні вихідні, які збирався провести на заміській дачі колишнього однокурсника, який давно кликав на шашлики, коли почув якийсь незвичний звук, що долинав десь із глибин двору. Звук був віддалено схожий на плач немовляти. «Ще тільки цього мені не вистачало», – подумав, а ноги вже несли його в густу темінь палісадника. Пройшовши декілька метрів, прислухався: навкруги була мертва тиша. «Так, хлопче, іди додому і не

шукай пригод на свою голову», – сказав собі і, різко розвернувшись, пішов було до будинку. Але раптом тишу розірвало таке жалібне скавуління, що Макс зупинився і став, ніби вкопаний. Присвітив телефонним ліхтариком: слабке світло вихопило з темряви багряні голівки пізніх хризантем, ковзнуло під самшитовий кущ. Саме з-під того куща долинали розпачливі звуки, а потім виринув і, власне, їх винуватець: це було малесеньке собача чорнобілої масті. Побачивши людину, щеня спробувало втиснутися вглиб куща, задрижало і знову заскімлило.

Макс підняв бідолаху, притулив до себе і швидким кроком пішов до будинку.

«Так, чуваче, що ж із тобою робити далі?» – запитав уже викупаного і нагодованого гречаною кашею з молоком песика, який мирно спав у коробці, застеленій старим пледом. Не отримавши відповіді від собачати, яке так «мімімішно» плямкало вві сні, час від часу облизуючись рожевим язичком, вирішив, що завтра зателефонує до притулку для тварин і запропонує волонтерам забрати малого. Варіант щодо залишення тварини в себе не розглядав: із його теперішнім графіком роботи доглядати найду буде нікому. З цією думкою Макс, ледве торкнувшись головою подушки, провалився в сон.

Ранок розпочався з того, що сонний Макс, почвалавши на кухню, аби поставити чайник на вогонь, послизнувся на невеличкій калюжці, хвостатий автор якої сидів під кухонним столом і натхненно гриз його ніжку. Покірно витерши калюжку, він набрав у блюдце каші, поставив перед песиком. Покинувши руйнувати і без того достатньо пошарпані меблі, собача заходилося їсти, заповзято залопотівши язичком. За мить блюдце було порожнім. Малий задоволено облизався, присів і напудив ще одну калюжку серед кухні, після чого чкурнув до кімнати, де за мить уже терзав, смішно порикуючи, Максому шкарпетку.

Випивши кави і витерши чергову калюжку, Макс набрав номер волонтерки притулку Світлани. Але дівчина

повідомила йому, що песеля вони наразі забрати не зможуть: у притулку карантин через ентерит. Вона запропонувала зробити світлини малого і скинути їй на електронну пошту, щоб потім розмістити в соцмережах. Може, й знайдеться хазяїн...

Не надто сподіваючись на успіх, Макс таки зробив декілька симпатичних фото і переслав, як і домовлялися, волонтерці.

Наступного дня, трохи очманівши від біготні грайливого цуцика, безкінечних калюжок та погризених капців, Макс вирішив погуляти зі своїм підопічним у дворі.

Приніс його до липи, спустив на землю і лишень хотів дістати з кишені «Мальборо», як собача жалібно заскавчало, затремтіло, в оченятах затріпотіли тривога і розгубленість. Малий боявся, що його знову залишать наодинці з цим великим світом, де йому ще вчора було так холодно, голодно і страшно. Макс засміявся, узяв песика на руки: «Не бійся, малий. Не покину». Серце раптово різонула терпка жалість до цієї маленької істоти, для якої нині став цілим всесвітом. Песик, довірливо притулившись до пухнастого шалика, лизнув свого рятівника в щоку...

У неділю Макс домовився із сусідкою, привітною симпатичною Анею, яка перебувала в декретній відпустці, що, поки він буде на роботі, жінка пригляне за твариною: виведе на прогулянку і нагодує. Аня з радістю погодилася, бо любила собак, та й дворічному Михасеві буде розвага.

Цілий тиждень молодий лікар працював, щоправда, вже не в «ковідному» відділенні, а в поліклініці. Очікував дзвінків від охочих забрати Шкета, якого поки що так «охрестив». Дзвінків не було, як не було їх і наступного тижня. Після вихідних Макс мав знову заступати на двотижневу вахту в ковідному відділенні: епідемія наростала, а лікарів, як і медсестер, катастрофічно не вистачало. Біля приймальних відділень

лікарень щодня шикувалися черги із «швидких» – не вистачало не лише лікарів, а й койко-місць...

Макс був у відчай: на кого ж залишити Шкета, який щовечора так широко й радісно зустрічав його біля дверей, облизував лице, руки, перекидався на спинку і насамкінець робив незмінну «калюжку радості».

У п'ятницю, прийшовши додому, він зателефонував волонтерці Світлані: уже не вірив, що малого хтось забере, але, можливо, на ці два тижні волонтери знайдуть хоч платну перетримку? Лишень узяв до рук смартфон, як той завібував, на екрані висвітився незнайомий номер. Приємний жіночий голос повідомив, що собачку вони з братом готові забрати завтра і, якщо Макс буде вдома з дев'ятої до десятої ранку, то вони прийдуть.

Чоловік відчув одночасно полегшення і жаль: проблема із влаштуванням Шкета обіцяла бути вирішеною, але ж він таки встиг звикнути до собачатка і навіть полюбити його. Прудкий бешкетник, не підозрюючи про можливі зміни у своєму житті, радісно ганяв квартирою із Максовим капцем у зубах...

Маргарита (а саме так назвалась дівчина, яка хотіла стати новою хазяйкою Шкета), мала прийти о дев'ятій, тож, завівши будильник на восьму, Макс приліг на диван. Шкет тут же опинився поряд, зробив кілька ритуальних кіл і затишно вмовився під бік господареві, який поринув у пристрасті телевізійного політичного шоу. За мить песик уже солодко спав – його світ був простим і зрозумілим, чого не можна було сказати про тих, хто розпинався в телевізорі заради влади та грошей...

За півгодини Макс відчув легкий озноб, голоси в телевізорі ніби віддалились, обличчя учасників шоу «попливли». «От клята перевтома!» – подумав, клацаючи пультом. Екран телевізора погас, чоловік щільніше закутався в теплу ковдру і заснув.

Тяжке, кошмарне сновидіння – ніби він пливе в брудній воді і ніяк не може дістатися берега, який

постійно віддалявся, – змусило Макса прокинутися. Годинник на стіні показував третю годину ночі. Серце шалено гупало, страшенно боліло в горлі.

«Ех, лікарю, зцілися сам», – похмуро подумав Макс, вкладаючи градусник під пахву. За кілька хвилин ртутний стовпчик сягнув відмітки в 38,5 градусів. Цифри танцювали перед очима, у голові паморочилося.

«Це він. Мені не вдалося проскочити», – сказав собі, запиваючи жарознижувальне гідкою водою з-під крана: часу замовити чисту воду так і не знайшлося, а мінералка закінчилася. Проснувся Шкет, заскімливши, заходився облизувати Максові лице.

До ранку він ще кілька разів провалювався в сон, проте о шостій встав, відчуваючи себе геть хворим. Теплий душ, чай з медом, знову жарознижувальне. «Я ж міг заразити Аню й малюка», – подумав Макс. «Треба їй зателефонувати, попередити... Ще й за Шкетом прийдуть сьогодні, необхідно мінімізувати спілкування. Так, зателефонувати Маргариті, сказати, аби маску вдягла та взяла антисептик. Може, відмінити зустріч? А якщо я потраплю на лікарняне ліжко, що буде зі Шкетом? Ні, нехай заберуть сьогодні», – думки сполохано шугали в Максовій голові, яка тепер нестерпно боліла. Зібрав Шкетове «придане»: металеву мисочку, м'ячик, пресовану кісточку, вітаміни...

Рівно о дев'ятій у двері подзвонили. Макс одягнув маску, взяв Шкета на руки і відчинив двері. Перед ним стояла тендітна дівчина невисокого зросту років 25-ти. Макс передав їй Шкета і пакет з речами. «Прийдете додому – помийте руки, свої речі виперіть, Шкетові – обробіть спиртом, його викутайте господарчим милом», – давав настанови Макс. Дівчина посміхалась і кивала головою. Раптом її лице втратило обриси, і Макс відчув, як провалюється в якусь ватну задушливу повсть. Останнє, що вловила згасаюча свідомість, – жалібне скавуління Шкета і великі перелякані очі його нової господарки...

Макс прийшов до тьми в кареті швидкої, яка мчала його до лікарні зі старовинними дверима. Тієї самої, де ще недавно працював, рятуючи «ковідних» пацієнтів...

Тиждень потому Макса вже перевели з реанімації до загальної палати, проте стан його був ще досить складним. До його палати постійно заходили колеги у «протиковідних» костюмах-скафандрах, підбадьорювали, жартували. Телефонували друзі, батьки. У Макса іноді не було сил розмовляти, і він відключав телефон на деякий час, аби поспати чи просто полежати із заплещеними очима.

Дзвінок від Маргарити був неочікуваним і чомусь схвилював його. Говорили про Шкета, який уже добре освоївся на новому місці, про перший сніг, який нещодавно випав, ще про якісь дрібниці...

У дівчини був трохи низькуватий приємний голос, щирий сміх. Зловив себе на тому, що вже почав очікувати її дзвінків. Проте наступного дня вона не подзвонила, а принесла передачу – домашню їжу, яку йому вручила медсестра. Макс, трохи повагавшись, подзвонив увечері сам, подякувавши за турботу. Телефон обізвався молодим чоловічим голосом, який повідомив, що Марго вийшла в магазин і невдовзі повернеться, і якщо треба щось передати, то... Макс вибачився і завершив розмову. На душі стало якось так незатишно і гірко, і сніг, який лежав у лікарняному дворі і ще мить тому радував око своєю яскравою білизою, здався вже буденним явищем, та що там – просто купою звичайної замерзлої води, яка через день-два розтане і перетвориться на брудну холодну кашу...

Озвався мобільний: дзвонила Марго (так назвав її нещодавній Максів співрозмовник). Макс ввічливо подякував за передачу і тільки-но хотів попросити більше не турбуватися, як Маргарита повідомила, що Шкет признає за головного хазяїна її брата Олега, слухає його, а до неї ставиться поблажливо, хоча, мабуть, теж любить...

Брат Олег?.. Макс відчув величезне полегшення, і замість того, щоб холодно розпрощатися, вони знову довго говорили про все на світі.

Макса виписали через десять днів і він, повернувшись у свою квартиру, чомусь не відчув особливої радості: житло здавалося порожнім і холодним.

Заварив чаю, востившись на кріслі перед телевизором, повільно смакував гарячий ароматний напій і думав про Марго. Розумів, що, певно, закохався в цю, по суті малознайому йому дівчину. Чи почуває й вона щось до нього, чи її турбота була лише таким собі проявом порядності? Задзвонив мобільний: це вона, Марго! Радість сполохано затріпотіла в грудях, Макс від хвилювання натис на «відбій», потім довго намагався передзвонити, та клятий зв'язок ніяк не хотів налагоджуватися. Нарешті Маргарита знову передзвонила сама. Своїм чудовим контральто, яке здалося йому просто божественною музикою, дівчина повідомила, що вони з братом і зі Шкетом запрошують його назавтра в гості...

З цього все і почалося. На цей раз він був упевнений, що, нарешті, Вона з'явилася в його житті.

Але пандемія розсудила по-іншому...

...Її обличчя в труні було маже незнайомим. Місяць стосунків – і такий фінал...

...Макс витягнув затерпілі ноги. Блондинка не поворухнулася, щільно займаючи весь вільний простір. А може, вона спеціально привалюється до нього теплим боком у цьому тісному автобусі, хоча намагається не дивитися на нього? Максowi було огидно, але змінити він нічого не міг...

...А чи була це любов? Він чесно зізнався собі, що не стільки перебуває в скорботі за дівчиною, скільки переживає про дивні збіги обставин, які переслідують його.